

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ε΄ ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 790 /2020

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου Θεολογία Γναρδέλλη, Σύμβουλο, και τα μέλη Αντώνιο Φρούντα, Πάρεδρο, και, κωλυομένων των λοιπών Παρέδρων, Αναστασία Καρτερολιώτη, Εισηγήτρια.

Συνήλθε στις 16 Νοεμβρίου 2020, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα του σχεδίου της 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου του φορέα με την επωνυμία «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.», με τίτλο «Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Δυτικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α29 και Α25 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)», συμβατικής δαπάνης 11.470.000,00 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (9.250.000,00 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α.). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 9.11.2020 (αριθ. πρωτ. Ε.Σ. 55675), με το 92307/4.11.2020 έγγραφο της Διευθύντριας Συμβάσεων – ΕΣΗΔΗΣ του ως άνω φορέα.

Άκουσε την εισήγηση της Εισηγήτριας Αναστασίας Καρτερολιώτη.

Σκέφθηκε κατά τον νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Το σχέδιο της 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του ως άνω έργου, που, ως παρακολούθημα του αντικειμένου της ελεγχθείσας με την 171/2018 Πράξη του παρόντος Κλιμακίου αρχικής σύμβασης, υπάγεται σε προσυμβατικό έλεγχο ανεξαρτήτως του ύψους της δαπάνης της (πρβλ. Ε.Σ. Τμ. Μείζ. – 7μελούς Σύνθ. 513, 3463/2012, VI Τμ. 707/2010, 2440/2012), παραδεκτώς υποβάλλεται ενώπιον του Κλιμακίου για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 324, 353 και 383 του ν.4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (Α' 127/29.6.2020).

2. Από τις διατάξεις του άρθρου 326 του ως άνω ν.4700/2020 συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι, στο πλαίσιο του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας που διενεργείται από το οικείο κατά περίπτωση Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο αρμόδιος Φορέας οφείλει να υποβάλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο πλήρη φάκελο με όλα τα στοιχεία που αφορούν στο υποβληθέν προς έλεγχο σχέδιο σύμβασης. Αν ο υποβληθείς φάκελος δεν είναι πλήρης ή κρίνεται απαραίτητη για τη διαμόρφωση ασφαλούς κρίσης η προσκόμιση και άλλων συμπληρωματικών στοιχείων, το Κλιμάκιο ζητεί με μη οριστική Πράξη του τη συμπλήρωση του φακέλου. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία των τριάντα ημερών που προβλέπεται από τις ως άνω διατάξεις για την ολοκλήρωση του ελέγχου νομιμότητας διακόπτεται και αρχίζει εκ νέου από την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο των ελλειπόντων στοιχείων (βλ. Ε.Σ. Ε' Κλ. 667, 531/2020).

3. Περαιτέρω, το άρθρο 132 του ν.4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147), υπό τον τίτλο «Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους», ορίζει ότι: «1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο (...) γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή, ββ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης, γγ) οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου, (...) 2. Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4, οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών: α) των κατώτατων

ορίων του άρθρου 5, και β) του δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων. Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας- πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων. (...)», το δε άρθρο 156 του ως άνω νόμου, υπό τον τίτλο «Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες», ορίζει ότι: «1. α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση. β) Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες απαγορεύεται να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και το ΦΠΑ.

(...) 4. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση. (...)».

4. Στην προκείμενη υπόθεση, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

4.1. Κατόπιν της 171/2018 θετικής Πράξης προσυμβατικού ελέγχου του παρόντος Κλιμακίου επί της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου σύμβασης του έργου «Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Δυτικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α29 και Α25 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)», συνολικού προϋπολογισμού μελέτης 47.450.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. (58.838.000,00 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), υπεγράφη η από 13.4.2018 (5600/Α01) σύμβαση μεταξύ του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» και της αναδειχθείσας, κατά τη σχετικώς διενεργηθείσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4412/2016, διαγωνιστική διαδικασία, αναδόχου εργοληπτικής επιχείρησης ..., συμβατικής δαπάνης ποσού 19.401.536,08 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. ύψους 4.656.368,66 ευρώ, χρονικής διάρκειας 18 μηνών, με χρόνο έναρξης των εργασιών την 16^η.4.2018 και ημερομηνία λήξης την 15^η.10.2019. Η προθεσμία περάτωσης του έργου έχει παραταθεί έως 30.6.2021 [σχετ. οι ληφθείσες κατά την 988^η συν./10.10.2019 (Θέμα 16), την 996^η συν./9.4.2020 (Θέμα 22), τη 1003^η συν./5.8.2020 (Θέμα 27) και τη 1006^η συν./9.10.2020 (Θέμα 9) αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.». Αντικείμενο της εργολαβίας αυτής είναι: 1. Η συντήρηση (στοιχειώδης, προληπτική και κύρια), λειτουργία και βελτίωση των έργων πολιτικού μηχανικού και

ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του αυτοκινητοδρόμου και των κάθετων αξόνων του, ανοικτής οδοποιίας και σηράγγων, α. στο τμήμα της Εγνατίας Οδού (αυτοκινητόδρομος Α2) από την έξοδο του Λιμένα Ηγουμενίτσας (χθ 0) μέχρι τον ανισόπεδο κόμβο Κλειδίου (α/κ 17 -χθ 289), μήκους περίπου 289 χλμ., β. στον κάθετο άξονα της Εγνατίας Οδού α/κ Δυτικής Σιάτιστας - Κορομηλιά - Μεθοριακός Σταθμός Κρυσταλλοπηγή, (αυτοκινητόδρομος Α29 - συνολικού μήκους περίπου 69,2 χλμ.), από τον α/κ 9Β Δυτικής Σιάτιστας (χθ 0) μέχρι τον κυκλικό κόμβο (κ/κ) Κρυσταλλοπηγής (χθ 69,2), πριν το συνοριακό σταθμό (σ/σ) Κρυσταλλοπηγής, γ. στον κάθετο άξονα της Εγνατίας Οδού α/κ Λαγκαδά - Μεθοριακός Σταθμός Προμαχώνα (αυτοκινητόδρομος Α 25 - συνολικού μήκους περίπου 95,5 χλμ), από τον α/κ Λαγκαδά (χθ 0) μέχρι τον ισόπεδο κόμβο (ι/κ) στη θέση (χθ) 95,5, πριν το σ/σ Προμαχώνα και 2. Η κατασκευή του μετωπικού σταθμού διοδίων στη θέση «Στρυμονικό» (χθ 44+800μ. του κάθετου άξονα Α25 «Θεσσαλονίκη – Σέρρες - Προμαχώνας». Περαιτέρω, προβλέφθηκε η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να τροποποιήσει μονομερώς τη σύμβαση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 132 παρ. 1 περ. α του ν.4412/2016, με ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης: α) για τη χρονική επέκταση κατά έξι (6) μήνες της αρχικής σύμβασης που αφορά στη συντήρηση και λειτουργία όλων των έργων πολιτικού μηχανικού και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων στα τμήματα της αρχικής σύμβασης (προαίρεση Α), προϋπολογισμού κατά προσέγγιση 8.870.967,74 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. (11.000.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α.) και β) για την κατασκευή μετωπικού και πλευρικών σταθμών διοδίων σε προσδιοριζόμενες θέσεις – κόμβους (προαίρεση Β), προϋπολογισμού κατά προσέγγιση 14.395.161,29 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. (17.850.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α.).

4.2. Ακολούθως, κατόπιν της από 18.10.2018 εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Εκτέλεσης Έργων, Συντήρησης και Λειτουργίας, με τη ληφθείσα κατά την 955^η συνεδρίαση της 19^{ης}.10.2018 (Θέμα 1^ο) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.», εγκρίθηκε η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης με ενεργοποίηση του προπεριγραφέντος δικαιώματος προαίρεσης Β για την κατασκευή μετωπικού και πλευρικών σταθμών διοδίων. Σχετικώς υπεγράφη η από 2.5.2019 (5600/A02) σύμβαση μεταξύ του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» και της αναδόχου εταιρείας ..., κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 132 παρ. 1 περ. α του ν.4412/2016, αξίας 9.354.838,71 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (11.600.000,00 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), και χρονικής διάρκειας έξι μηνών, αρχόμενης από την ημέρα υπογραφής της σύμβασης (σχετ. η 777/2018 Πράξη του παρόντος Κλιμακίου). Η προθεσμία δε περάτωσης του αντικειμένου της εν λόγω σύμβασης έχει παραταθεί έως τις 31.12.2020 [σχετ. οι ληφθείσες κατά την 991^η συν./19.11.2019 (Θέμα 23^ο), την 996^η συν./9.4.2020 (Θέμα 20^ο) και την 1003^η συν./5.8.2020 (Θέμα 22^ο) αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου].

4.3. Εξάλλου, κατόπιν της από 26.6.2019 εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Εκτέλεσης Έργων, Συντήρησης και Λειτουργίας, με τη ληφθείσα κατά την 981^η συνεδρίαση της 1^{ης}.7.2019 (Θέμα 8^ο) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.», εγκρίθηκε η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης με ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης Α για τη χρονική επέκταση, κατά έξι μήνες, της αρχικής σύμβασης ως προς τη συντήρηση και λειτουργία των έργων πολιτικού μηχανικού και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων. Σχετικώς υπεγράφη η από 15.10.2019 (5600/A03) σύμβαση

μεταξύ του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» και της αναδόχου εταιρείας ..., κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 132 παρ. 1 περ. α του ν.4412/2016, αξίας 8.790.322,58 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (10.900.000,00 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), και χρονικής διάρκειας έξι μηνών, αρχόμενης από την 16^η.10.2019. Η προθεσμία δε περάτωσης του αντικειμένου της εν λόγω σύμβασης έχει παραταθεί έως τις 31.12.2020 [σχετ. οι ληφθείσες κατά την 996^η συν./9.4.2020 (Θέμα 23^ο) και την 1003^η συν./5.8.2020 (Θέμα 28^ο) αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου].

4.4. Κατόπιν της από 16.1.2020 εισήγησης του Διευθύνοντος Συμβούλου, με τη ληφθείσα κατά την 994^η συνεδρίαση της 5^{ης}.2.2020 (Θέμα 9) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.», αποφασίστηκε η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης με υπέρβαση δαπάνης ύψους 445.537,44 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 132 παρ. 2 του ν.4412/2016, ώστε να συμπεριληφθούν πέντε νέες εργασίες, οι οποίες κρίθηκαν απαραίτητες για την άμεση αποκατάσταση επισφαλών λειτουργιών των συστημάτων λειτουργίας και ελέγχου του αυτοκινητόδρομου. Συναφώς δε υπεγράφη η από 28.5.2020 (20SYMV006779959) 1^η τροποποιητική σύμβαση του έργου (5600/A04) μεταξύ του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» και της αναδόχου εταιρείας ..., αξίας 445.537,44 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., και 552.466,43 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (σχετ. η 301/2020 Πράξη του παρόντος Κλιμακίου).

4.5. Περαιτέρω, κατόπιν της ληφθείσας κατά την 996^η συνεδρίαση της 9^{ης}.4.2020 (Θέμα 23) απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του φορέα

«ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» (σχετ. η από 6.4.2020 εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου) και της 543/2020 Πράξης του παρόντος Κλιμακίου, υπεγράφη η από 11.9.2020 1^η (5600/A05) συμπληρωματική σύμβαση του έργου, αξίας 1.973.318,21 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (2.446.914,58 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.). Ειδικότερα, με την ως άνω Πράξη του Κλιμακίου κρίθηκε ότι οι περιλαμβανόμενες στην εν λόγω συμπληρωματική σύμβαση υπερσυμβατικές εργασίες, που προβλέπονταν μεν κατ' είδος από την αρχική σύμβαση, αλλά δεν μπόρεσαν να εκτελεστούν από την εγκατεστημένη ανάδοχο εντός του χρονοδιαγράμματος αυτής, λόγω απρόβλεπτης υγειονομικής κρίσης, ούτε να ανατεθούν εγκαίρως, για τον ίδιο λόγο, με τους εν εξελίξει νέους τακτικούς διαγωνισμούς, πληρούν σωρευτικά τις νόμιμες προϋποθέσεις για την ανάθεση συμπληρωματικών – υπερσυμβατικών εργασιών, καθόσον i) η ανάγκη εκτέλεσής τους προέκυψε κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της αρχικής σύμβασης, αλλά δεν μπόρεσαν να εκτελεστούν εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού και λόγω αυτής, ii) δεν τροποποιούν τη φύση αυτής, iii) δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν κατά τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης του έργου, iv) δεν μπορούν τεχνικά και οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, καθώς είναι απαραίτητες για την άρτια ολοκλήρωση και λειτουργικότητα του έργου και η ανάθεση σε άλλο οικονομικό φορέα θα συνεπαγόταν αύξηση του κόστους, και v) η αξία της σύμβασης των ανωτέρω συμπληρωματικών εργασιών, αθροιζόμενη με την αξία προηγηθείσας σύμβασης, η οποία, συνήφθη σύμφωνα με το άρθρο 132 παρ. 2 του ν.4412/2016, έναντι εργολαβικού ανταλλάγματος ποσού 445.537,44 ευρώ, ήτοι μικρότερου του 15% της αρχικής σύμβασης, δεν υπερβαίνει συνολικά το όριο του 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης, που

θέτουν οι προδιαληφθείσες (σκ. 3) διατάξεις του ν.4412/2016. Εξάλλου, ναι μεν, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δη από το έγγραφο της εν λόγω από 11.9.2020 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης, αυτή υπεγράφη ως συμπληρωματική σύμβαση του έργου «Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Δυτικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α29 & Α25 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020) - Προαίρεση Α», πλην, όμως, η εν λόγω 1^η συμπληρωματική σύμβαση συνιστά τροποποίηση της από 13.4.2018 αρχικής σύμβασης. Τούτο δε, διότι α. στην 543/2020 Πράξη του παρόντος Κλιμακίου, για την εξαγωγή κρίσης περί μη υπέρβασης του 50% της δαπάνης της αρχικής σύμβασης, στην αξία της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης προστέθηκε η αξία της από 28.5.2020 1^{ης} τροποποιητικής σύμβασης της αρχικής σύμβασης του έργου και β. τυχόν θεώρηση της από 11.9.2020 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης ως τροποποιητικής της από 15.10.2019 σύμβασης για την ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης Α θα οδηγούσε σε ανεπίτρεπτη υπέρβαση της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του εν λόγω δικαιώματος προαίρεσης, ύψους 8.870.967,74 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. (11.000.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α.), όπως προβλέφθηκε στη διακήρυξη και στα λοιπά τεύχη δημοπράτησης, ανεξαρτήτως του γεγονότος εάν είναι επιτρεπτή, κατ' άρθρο 132 παρ. 1 περ. α του ν.4412/2016, η σύναψη τροποποιητικής σύμβασης επί σύμβασης ενεργοποίησης δικαιώματος προαίρεσης, η οποία ρητώς, κατ' άρθρο 132 παρ. 1 περ. α του ν.4412/2016, συνιστά η ίδια τροποποίηση της αρχικής σύμβασης.

4.6. Ήδη υποβάλλεται προς έλεγχο ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου το σχέδιο της 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου (5600/Α06), αξίας

9.250.000,00 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., η σύναψη της οποίας αποφασίστηκε με τη ληφθείσα κατά την 1006^η συνεδρίαση της 9^{ης}.10.2020 (Θέμα 9) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.», κατόπιν της από 7.10.2020 εισήγησης του Διευθύνοντος Συμβούλου αυτού. Στην ως άνω εισήγηση αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ (...) 1.7. Η αξία του έργου προ αναθεώρησης και ΦΠΑ έχει διαμορφωθεί σε [19.401.536,08 (αρχική) + 9.354.838,71 (Προαίρεση Β) + 8.790.322,58 (Προαίρεση Α)] = 37.546.697,37€, σύμφωνα με το άρθρο 11 της διακήρυξης του έργου του θέματος, σε εφαρμογή του άρθρου 6, παρ. 1 και 132, παρ. 1, περ. α' του Ν 4412/2016. (...) 12. ΣΥΝΑΨΗ 2^{ΗΣ} ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ. Με την παρούσα εισήγηση λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συμπληρωματικές εργασίες: κατέστησαν αναγκαίες κατά την εκτέλεση των εργασιών της αρχικής σύμβασης λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, παρουσιάζουν αναγκαία συνάφεια με το έργο, δεν περιλαμβάνονται στην αρχικώς συναφθείσα σύμβαση και δεν αφορούν επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου, δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση και είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της, υπάρχουν σε εξέλιξη διαγωνιστικές διαδικασίες για τη δημοπράτηση των εργολαβιών συντήρησης και λειτουργίας, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν, στην καλύτερη περίπτωση, με ανάδειξη νέου Αναδόχου και υπογραφή σύμβασης, τον Ιούλιο του επόμενου έτους, είναι απολύτως απαραίτητες εργασίες στοιχειώδους συντήρησης και λειτουργίας της οδού, αποτελούν αναπόσπαστο και σημαντικό αντικείμενο των τρεχουσών συμβάσεων λειτουργίας και συντήρησης, για οικονομικούς και τεχνικούς λόγους η αλλαγή Αναδόχου έως την εγκατάσταση του νέου Αναδόχου έπεται από

διαγωνιστική διαδικασία δεν μπορεί να γίνει γιατί θα ανέκυπταν σημαντικά προβλήματα για την Ε.Ο.Α.Ε., προτείνεται η σύναψη της 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης (5600/A06), συνολικού προϋπολογισμού 11.470.000,00 € (συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.). 12.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ 2^{ΗΣ} ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (5600/A06). Στο αντικείμενο της 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου περιλαμβάνεται το σύνολο των απαιτούμενων εργασιών στοιχειώδους συντήρησης και λειτουργίας της οδού, οι οποίες περιγράφονται στην κύρια σύμβαση και είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της ασφαλούς λειτουργίας της οδού, καθόλη την διάρκεια της σύμβασης 5600. Με την προτεινόμενη 2^η ΣΣ (...) που συνοδεύεται από τον 6^ο Α.Π.Ε. της αρχικής σύμβασης δεν αλλάζει το βασικό σχέδιο του έργου, όπως προσδιορίζεται στην περιληπτική προκήρυξη και στα συμβατικά τεύχη, δεδομένου ότι το προτεινόμενο τεχνικό αντικείμενο αφορά εργασίες απαραίτητες για τη διασφάλιση της αριότητας και λειτουργικότητας του έργου, οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα και είναι απόλυτα αναγκαίες για τη συνέχισή της χωρίς να θίγεται η πληρότητα, η ποιότητα ή η λειτουργικότητα του έργου, όπως προσδιορίζεται στο βασικό σχέδιο αλλά αντίθετα διασφαλίζεται, (...) το συνολικό ποσό της Τροποποιητικής Σύμβασης (...), της 1^{ης} Σ.Σ. (...) και της προτεινόμενης 2^{ης} Σ.Σ. (...) δεν υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης (5600/A01 με τις προαιρέσεις Β 5600/A02 και Α 5600/A03), χωρίς την αναθεώρηση και το Φ.Π.Α. 12.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ. Η χρηματοδότηση της δαπάνης θα γίνει από τα έσοδα διοδίων της Εταιρίας. (...)».

5. Με τα δεδομένα αυτά, το Κλιμάκιο κρίνει ότι, προκειμένου να αχθεί σε ασφαλή κρίση επί της νομιμότητας του ελεγχόμενου σχεδίου συμπληρωματικής σύμβασης, πρέπει να προσκομιστούν από την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟ Α.Ε. τα ακόλουθα συμπληρωματικά στοιχεία:

A. Έγγραφες διευκρινίσεις αναφορικά με τους λόγους για τους οποίους, κατά τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα στην από 7.10.2020 εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, όσον αφορά στην εξεύρεση του ποσοστού υπέρβασης της δαπάνης της αρχικής σύμβασης, στην αξία της από 13.4.2018 αρχικής σύμβασης συνυπολογίζεται και η αξία των συμβάσεων για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων προαίρεσης, δεδομένου ότι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν.4412/2016, της οποίας γίνεται επίκληση στο σημείο 1.7 της ως άνω εισήγησης, αναφέρεται στη μέθοδο υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης, στην οποία κατά ρητή πρόβλεψη της εν λόγω διάταξης περιλαμβάνεται και τυχόν δικαίωμα προαίρεσης, και όχι στην αξία της αρχικής σύμβασης, σε σχέση με την οποία υπολογίζεται κάθε αύξηση δαπάνης επερχόμενη λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 132 παρ. 1 περ. γ του ν.4412/2016, και στην οποία (αξία αρχικής σύμβασης), κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 156 παρ. 4 του ν.4412/2016, δεν περιλαμβάνεται τυχόν μεταγενέστερη τροποποίηση αυτής, όπως είναι η ενεργοποίηση δικαιώματος προαίρεσης, κατ' άρθρο 132 παρ. 1 περ. α του ν.4412/2016.

B. Να προσδιοριστεί το ποσοστό επί τοις εκατό της δαπάνης της ελεγχόμενης 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης, συναθροιζόμενων των δαπανών της από 28.5.2020 1^{ης} τροποποιητικής σύμβασης και της από 11.9.2020 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης, σε σχέση με τη δαπάνη της από 13.4.2018

αρχικής σύμβασης, χωρίς συνυπολογισμό, στη δαπάνη της ως άνω αρχικής σύμβασης, της αξίας των συμβάσεων ενεργοποίησης των δικαιωμάτων προαίρεσης, λαμβανομένων υπόψη των αναφερόμενων, στη σκέψη 3 της παρούσας, διατάξεων του ν.4412/2016.

Γ. Έγγραφες διευκρινίσεις ως προς το ακριβές αντικείμενο, τον προϋπολογισμό και την πορεία των σε εξέλιξη ευρισκόμενων διαγωνιστικών διαδικασιών για την ανάθεση της συντήρησης και της λειτουργίας του Αυτοκινητόδρομου στον Δυτικό Τομέα, που αναφέρονται στη σελίδα 9 της από 7.10.2020 εισήγησης του Διευθύνοντος Συμβούλου (σχετ. το σημείο 5 της σελ. 4 του ενημερωτικού σημειώματος του Διευθυντή Λειτουργίας και Συντήρησης προς τη Διεύθυνση Συμβάσεων).

Δ. Το αίτημα της αναδόχου για την παράταση της προθεσμίας εκτέλεσης του έργου, το οποίο αναφέρεται στη σελίδα 9 της από 7.10.2020 εισήγησης του Διευθύνοντος Συμβούλου.

Ε. Στοιχεία σχετικά με τη χρηματοδότηση της εκτέλεσης του αντικειμένου της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης (απόφαση ανάληψης της σχετικής δαπάνης).

6. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, το Κλιμάκιο κρίνει ότι πρέπει να αναβληθεί η διατύπωση της οριστικής κρίσης του, έως ότου η ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. προσκομίσει τα ανωτέρω απαραίτητα για την άσκηση του ελέγχου στοιχεία.

Για τους λόγους αυτούς

Αναβάλλει την έκδοση οριστικής Πράξης, όσον αφορά στην υπογραφή του σχεδίου 2^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου με τίτλο «Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Δυτικό Τομέα, στους

Κάθετους Άξονες Α29 και Α25 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)» μεταξύ του φορέα «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» και της εταιρείας

Διατάσσει τη συμπλήρωση των στοιχείων του φακέλου με τα, αναφερόμενα στο σκεπτικό (σκέψη 5) της παρούσας Πράξης, στοιχεία.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΡΤΕΡΟΛΙΩΤΗ